

Juridiska fakultetsstyrelsen
Docent Eva Lindell-Frantz

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: simon.isaksson@regeringskansliet.se

Remiss: Promemorian En justerad sanktionsavgift vid överträdelser av penningtvättslagen och ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning av speltjänster

Fi2023/02022

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande. Ytrandet har utarbetats av docent Eva Lindell-Frantz.

Sammanfattning

Juridiska fakulteten i Lund tillstyrker att regeln om sanktionsavgift i penningtvättslagen ändras i enlighet med förslaget

Juridiska fakulteten avstyrker att det införs ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning av speltjänster.

Förslaget

Den svenska spelmarknaden regleras via spellagen (2018:1138). Lagen syftar bland annat till att garantera att spelverksamheten bedrivs på ett lämpligt sätt, varför det ställs höga krav på upprätthållandet av ett gott konsumentskydd.

Penningtvätt regleras i huvudsak i penningtvättslagen (2017:630) och i vissa fall i spellagen.

Den som bryter mot penningtvättslagen kan drabbas av en sanktionsavgift som högst kan uppgå till två gånger den vinst som uppkommit som en följd av överträdelsen, alternativt till ett belopp motsvarande en miljon euro.

Den som överträder reglerna i spellagen kan åläggas en sanktionsavgift på lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret.

I promemorian föreslås de båda sanktionssystemen synkroniseras så att man i penningtvättslagen inför att avgiften kan fastställas till lägst 5 000 kronor och som mest till det högsta beloppet av tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret, alternativt en miljon euro.

Ändringen motiveras av att den som överträder penningtvättslagen kan drabbas av en lägre sanktionsavgift än den som bryter mot spellagen regler och detta trots att överträdelsen mot penningtvättslagen många gånger kan antas vara av allvarigare art än överträdelser av spellagen.

För att stärka konsumentskyddet föreslås att en spellicensinnehavare som på eget initiativ kontaktar en konsument via telefon i syfte att ingå ett distansavtal om spel

om pengar i samband med samtalet ska lämna konsumenten viss typ av information bland annat om syftet med samtalet. För att ett avtal ska komma till stånd föreslås att licenshavaren måste lämna konsumenten ett anbud i läsbar och varaktig form. För att ett giltigt avtal ska komma till stånd krävs härefter att konsumenten skriftligen accepterar anbudet. Den skriftliga accepten kan enligt lagkommentaren lämnas elektroniskt, men inte via en knapptryckning på telefonen. Förslaget överensstämmer med vad som följer av distansavtalslagen (2005:59) i fråga om telefonförsäljning.

Ändring av regeln om sanktionsavgift i penningtvättslagen

Juridiska fakulteten i Lund har inget att invända mot den föreslagna lagändringen i penningtvättslagen. Det framstår som orimligt att en mindre förseelse med nuvarande system kan bestraffas strängare än en allvarligare.

Juridiska fakulteten finner vidare att den föreslagna ändringen är förenlig med gällande EU-direktiv.

Kravet på skriftlighet vid telefonförsäljning

I promemorian föreslås att ett avtal som ingås på telefon om spel av pengar ska uppfylla vissa formkrav för att bli giltigt (skriftlighet). Förslaget sägs syfta till att stärka konsumentskyddet.

Inledningsvis kan konstateras att i den utredning som har föregått promemorian framkommer att den enda formen av spelprodukter där det förekommer telefonförsäljning är lotter som tillhandahålls av ideella organisationer. Vidare har det framstår denna typ av försäljning som relativt oproblematiske. Risken för att köparen ska hamna i ett spelberoende bedöms som liten, de avtal som ingås binder i allmänhet konsumenten endast under en viss tid och de är enkla att säga upp.

Huvudregeln i svensk rättsordning är att muntliga avtal är bindande. Att frånga denna huvudregel avseende en avtalstyp som av allt att döma inte förorsakar några större bekymmer framstår som både omotiverat och onödigt byråkratiskt.

I konsekvensanalysen heter det att förslaget troligen kommer att leda till att färre konsumenter kommer att vända sig med klagomål till myndigheter när det gäller den här typen av avtal. Av utredningen framgår att redan nu är det få klagomål som inkommer till Spelinspektionen, åtminstone när det gäller allmännyttans försäljning av lotter. Till saken hör dessutom att konsumenterna skyddas av spellagens regler om spelansvar och marknadsföring.

Den nytta den föreslagna lagändringen kan föra med sig måste vägas mot de negativa konsekvenser den kan få för ideell och allmännyttig verksamhet. Som konstaterats ovan framstår den typ av telefonförsäljning som man vill komma åt inte som särskilt problematisk ur ett konsumentskyddsperspektiv. En helt annan sak är att politiska organisationer kan tjäna pengar på den här typen av spel, något som man kan ha ideologiska synpunkter på, men detta har inget att göra med konsumentskydd som sådant.

Behovet av konsumentskydd får vägas mot det intresse som ideella organisationer kan ha av att på olika sätt finansiera sin verksamhet, och detta i tider när man kan förvänta sig att såväl företag som privatpersoner kan komma att dra ner på

donationer och gåvor med hänvisning till det ekonomiska läget. Att då försvåra för dessa organisationer att skaffa sig intäkter verkar inte särskilt välbetänkt.

I avvägningen mellan den lilla betydelse lagändringen kan förväntas ha ur ett konsumentskyddsperspektiv i jämförelse med de konsekvenser den kan tänkas få för ideella organisationer, får de senares intresse anses väga tyngst.

Juridiska fakulteten i Lund avstyrker således förslaget om att införa ett krav på skriftlighet vid telefonförsäljning av speltjänster.

Enligt delegation

Eva Lindell-Frantz